

Υπαίθριες συνθέσεις με φυσικά υλικά *****

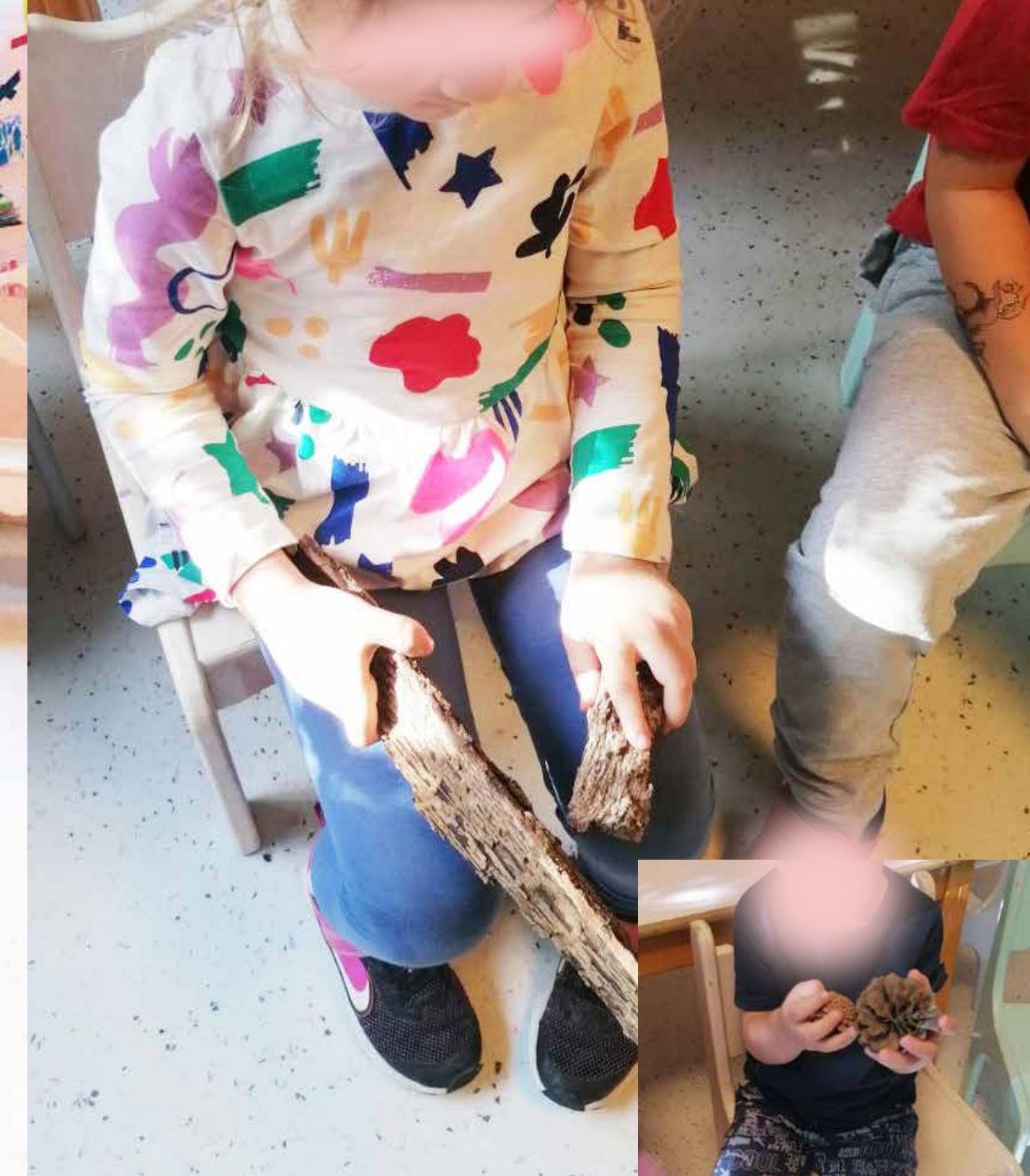
Το φθινόπωρο στο σχολείο μας ξεκίνησε με “Το βελανίδι”, ένα χαριτωμένο, φθινοπωρινό παραμύθι. Παρατηρήσεις, συζητήσεις, αλλαγές στην θερμοκρασία, μα και φθινοπωρινοί θησαυροί ήταν για μας η αφορμή για νέες περιπέτειες και αποστολές. Φύλλα, κουκουνάρια και διάφοροι καρποί ήταν εκεί για την φθινοπωρινή μας συγκομιδή.

Μικρά ευρήματα δίνουν στα παιδιά τη χαρά της ανακάλυψης...

Μεταφερθήκαμε με τα παιδιά στον κήπο, εκεί που θα είχαμε την ευκαιρία να δούμε από κοντά τυχόν αλλαγές στα δέντρα μας, τα φύλλα που έχουν αρχίσει να χάνουν και τι δώρα μας άφησαν στο χώμα. Κάθε μέρα και μια μικρή έκπληξη! Με το μικρό μας καλάθι στα χέρια συγκέντρωσαμε ό,τι ξεχωριστό ανακαλύψαμε. Λογιών, λογιών φύλλα, κουκουνάρια, ξερά κλαδιά κ.α. Τα παιδιά έδειξαν μεγάλο ενθουσιασμό κάθε φορά που ανακαλύπταν και κάτι.

Ό,τι συλλέγει το παιδί είναι και μια ευκαιρία για παρατήρηση. Διαφορετικά χρώματα, διαφορετικές υφές...Ονοματίσαμε κάθε αντικείμενο που καταφέραμε να μαζέψουμε και βουρ για την τάξη.

Μόλις η αποστολή μας τελείωσε μεταφερθήκαμε στην τάξη προκειμένου να επεξεργαστούμε με τα παιδιά όσα βρήκαμε

Ομαδοποιήσεις με
βάση το μέγεθος,
την υφή και το είδος

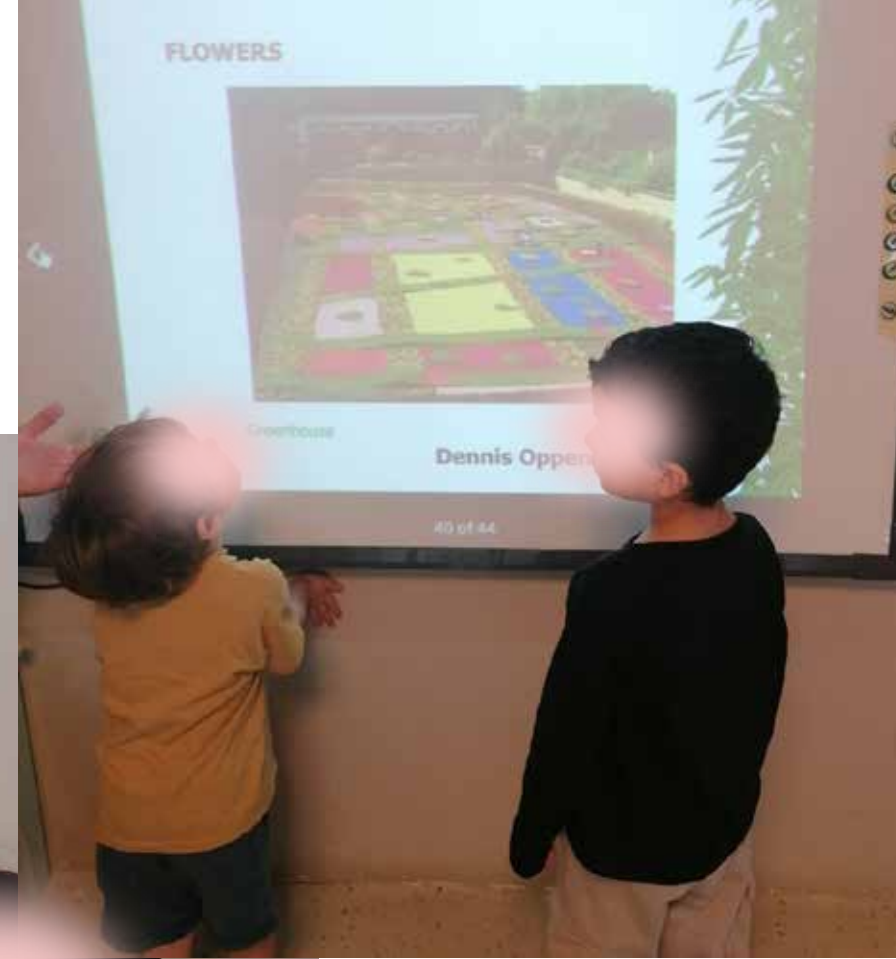
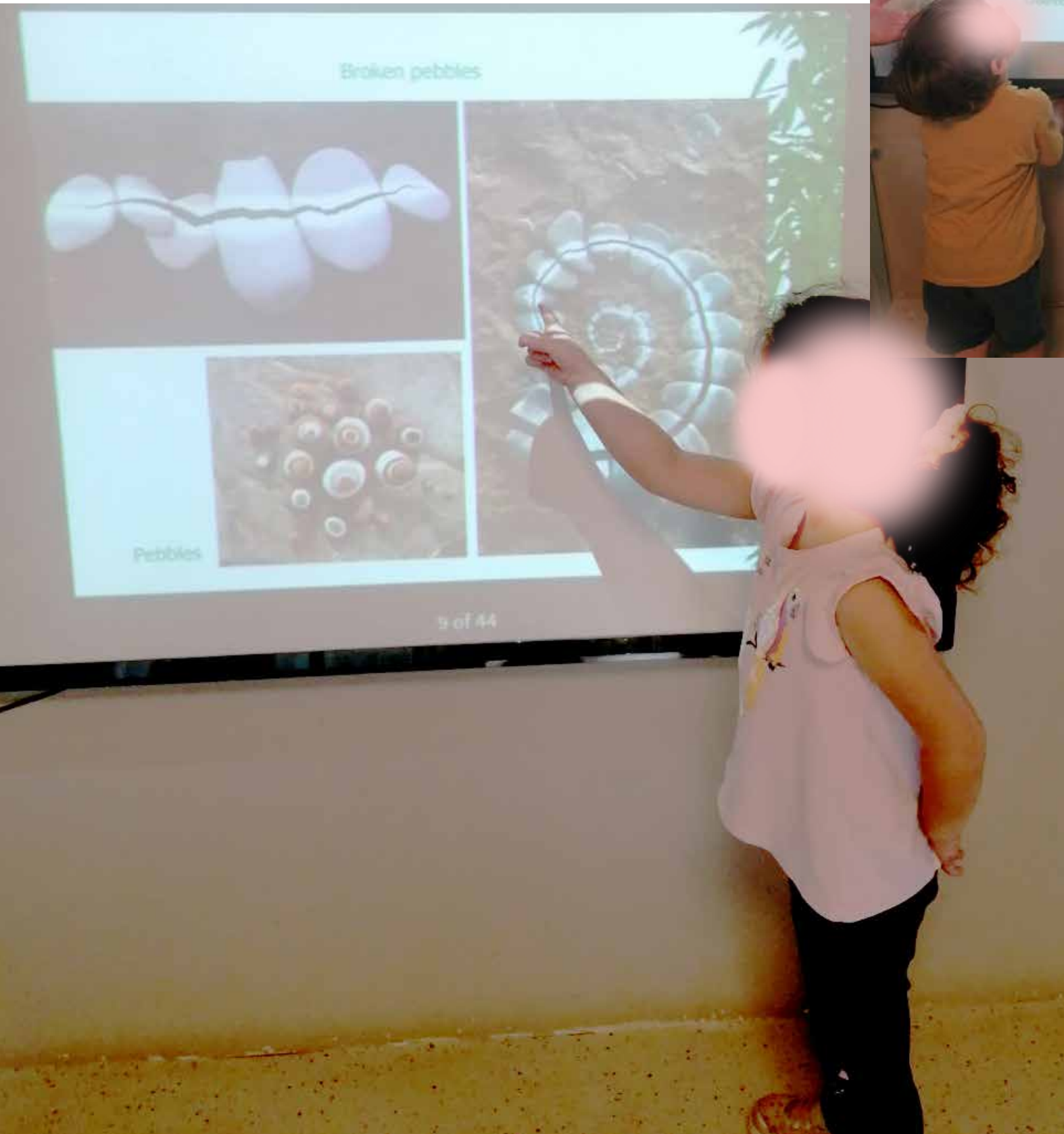

Μετά τις πρώτες μας ταξινομήσεις
τα παιδιά αρχίζουν να συνθέτουν
και να αποδίδουν γνώριμες μορφές
με τα φυσικά υλικά στον χώρο.

Land art

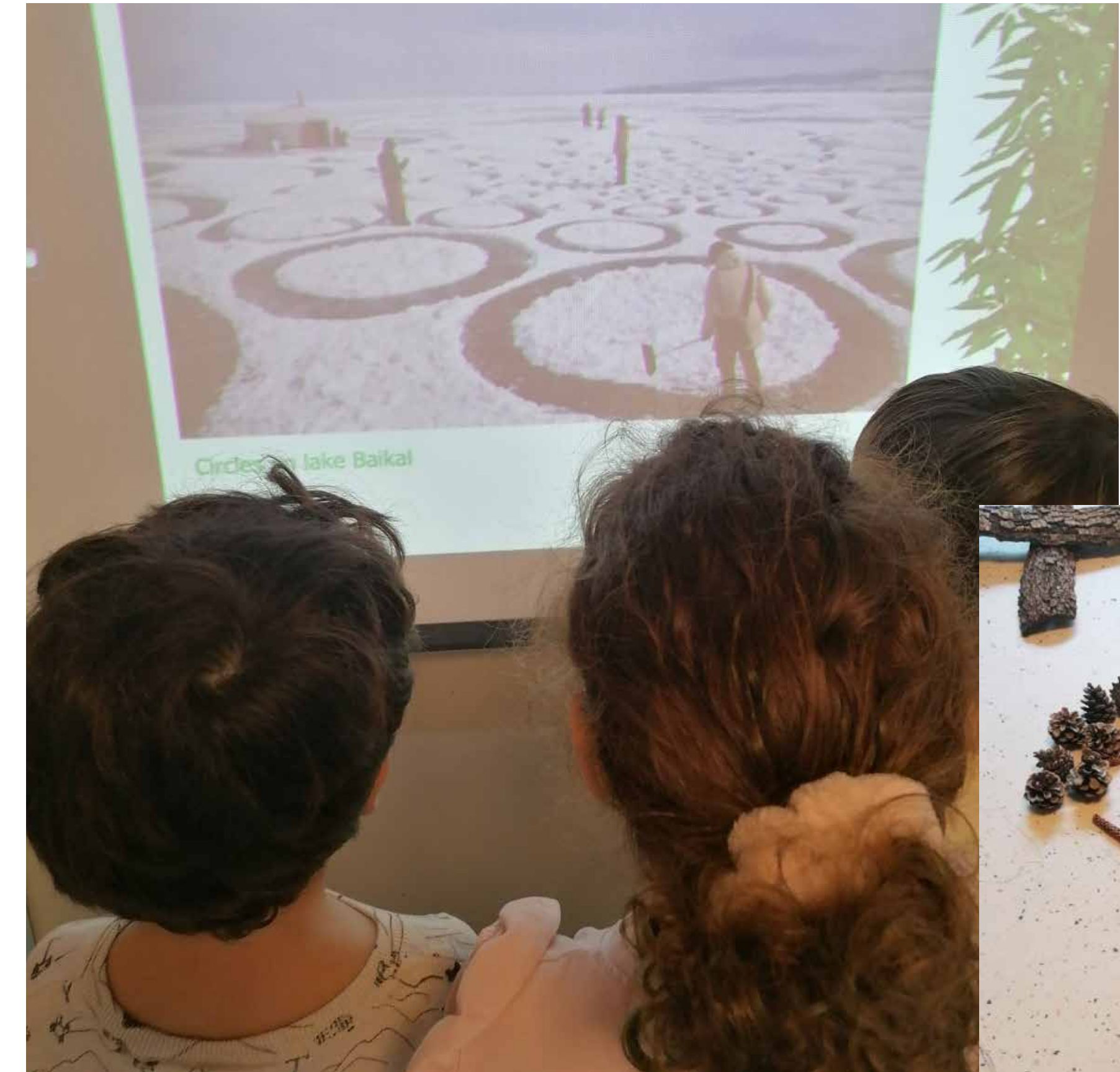

Η εμπειρία μου με το φυσικό περιβάλλον

Μία καλλιτεχνική χειρονομία μπορεί να μεταμορφώσει μέρος του περιβάλλοντος, χρησιμοποιώντας τα ίδια τα στοιχεία του. Η **Land art** αφορά σε μια καλλιτεχνική χειρονομία - παρέμβαση στον χώρο, όπου φτιάχνεται επί τόπου το έργο εκεί. Μέχρι τις εξορμήσεις μας στη φύση, ο κήπος και τα δώρα του φθινοπώρου γίνονται οι πρώτοι μας βηματισμοί.

→ Η καλλιέργεια της παρατήρησης-παρατηρώ είναι μια διαδικασία που χρειάζεται χρόνο και μια προσεκτική ματιά σε αυτό που μας περιβάλλει. Η παρατήρηση μπορεί επίσης να είναι μια αισθητική πράξη όπου μέσω αυτής μαθαίνουμε να απολαμβάνουμε.

Συνθέτοντας τα δικά μας έργα

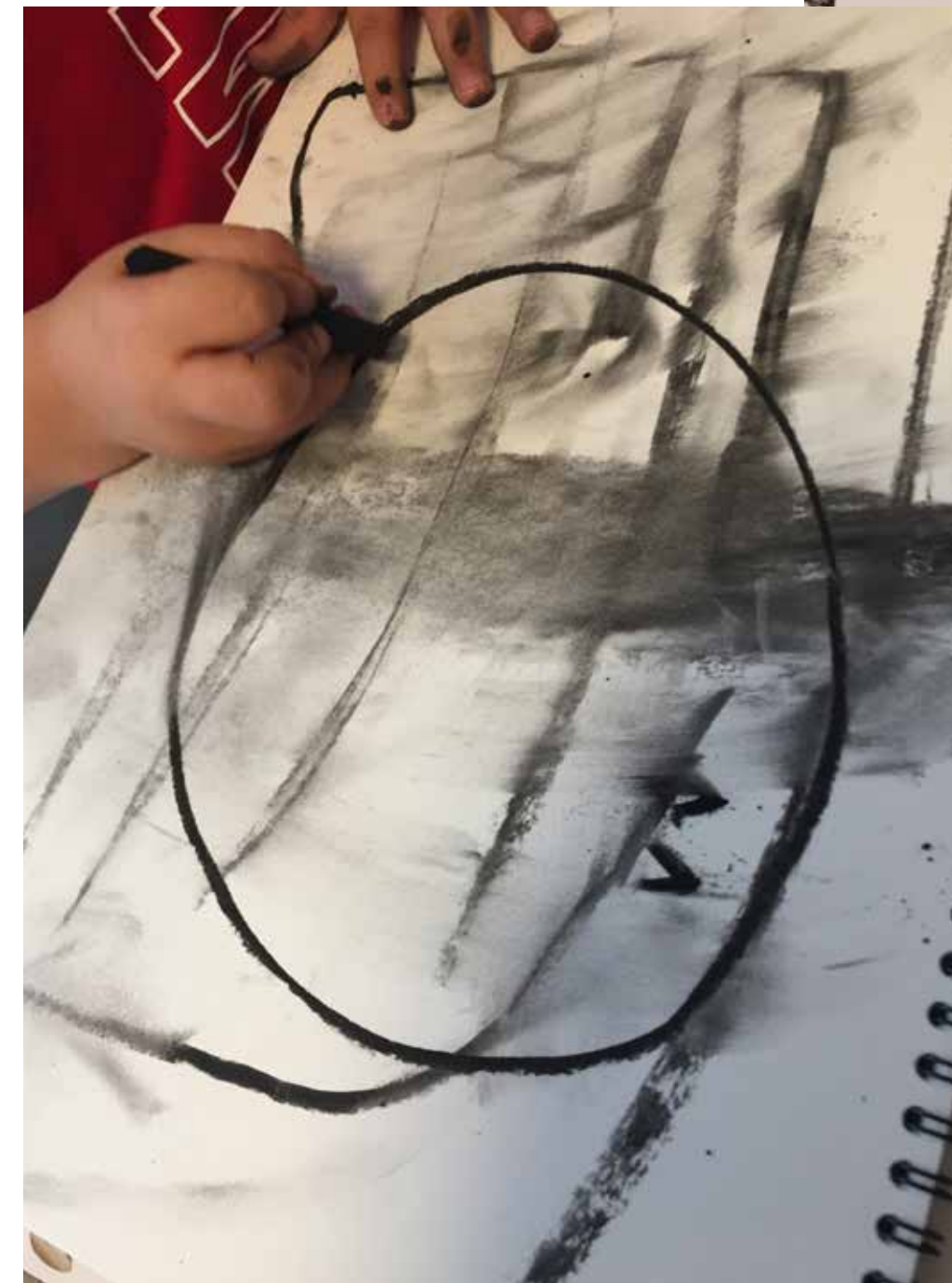
Παρατηρώντας έργα της Land art στον διαδραστικό πίνακα. Η κλίμακα και το μέγεθος αυτών των έργων είναι κάτι που πάντα εντυπωσιάζει, μικρούς και μεγάλους. Ποια έργα έχει φτιάξει η φύση και ποια ο άνθρωπος;

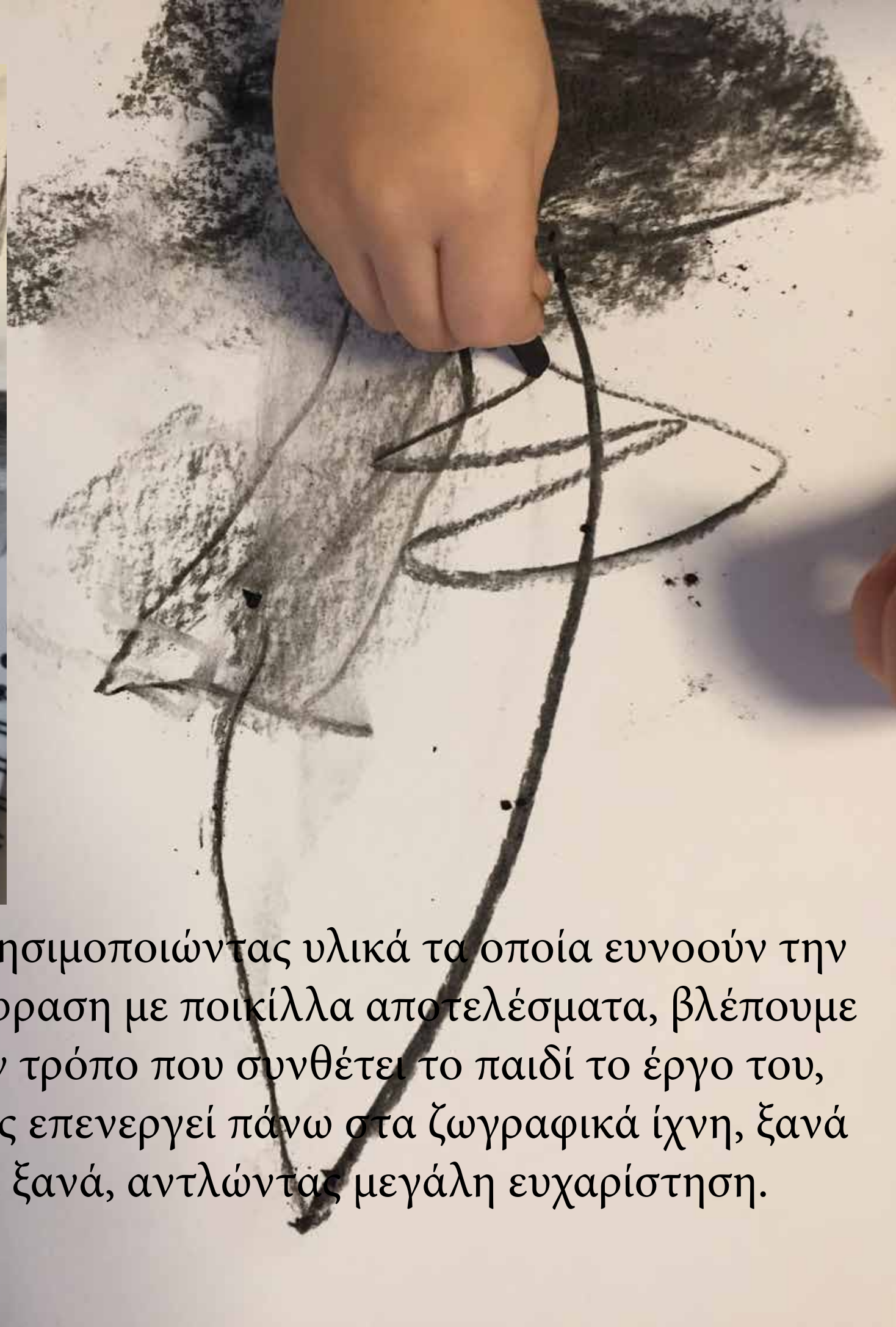
Ο άνθρωπος έχει πάντα την ανάγκη να σχεδιάζει και να αναπαριστά μορφές, οικείες και γνώριμες. Παλιότερα ίσως αυτή η ανάγκη και ικανότητα να χρησίμευσε και στην κατασκευή μάσκας, όπου πάνω της αποδιδόταν κάθε υπερφυσική ιδιότητα...Στις δικές μας επινοήσεις, με στοιχεία από την φύση, σίγουρα μπορεί να διακρίνει κανείς την εκφραστικότητα του κάθε παιδιού και την δύναμη που κρύβει η αναπαράσταση της ανθρώπινης μορφής.

**Από την τέχνη με
φυσικά υλικά στις
γραφές της κίνησης
και της χειρονομίας**

Χρησιμοποιώντας υλικά τα οποία ευνοούν την έκφραση με ποικίλλα αποτελέσματα, βλέπουμε τον τρόπο που συνθέτει το παιδί το έργο του, πώς επενεργεί πάνω στα ζωγραφικά ίχνη, ξανά και ξανά, αντλώντας μεγάλη ευχαρίστηση.

Η τέχνη της χειρονομίας

Τα χειρονομιακά έργα προκύπτουν από μία απελευθερωτική δημιουργική πράξη και διαδικασία όπου ο αυθορμητισμός της κίνησης, ο αυτοματισμός, η εκφραστική χρήση του υλικού και το ότι δεν υπάρχουν προκαθορισμένες ιδέες, απελευθερώνουν με τη σειρά τους το παιδί από κάθε ανάγκη αναπαράστασης, εμπλουτίζοντας το έργο του με διάφορα στοιχεία και ποιότητες που προκύπτουν από την ίδια τη διάδραση του υλικού με την κίνηση του χεριού πάνω στην επιφάνεια.

Ενεργητικές, εκφραστικές και σύνθετες γραφές, πιέσεις και πλασίματα της ύλης

*Η χειρονομιακή πράξη προκύπτει
από την έκφραση του χεριού, χωρίς
να αποδίδονται απαραίτητα γνώριμες
μορφές, μονάχα το ίχνος της γραφής
και της διάδρασης με το υλικό.*

Η χειρονομιακή ζωγραφική είναι πρωτίστως μία εμπειρία ανάμεσα στο ενέργημα της κίνησης του παιδιού και στην εξερεύνηση του υλικού, διαμορφώνοντας σταδιακά το έργο. Ίχνη κίνησης συνθέτουν την μοναδική διαδρομή κάθε παιδιού και κάθε έργο την καταγραφή αυτής της διαδρομής, εκεί δημιουργείται η συνθήκη όπου το παιδί-δημιουργός ανακαλύπτει τον εαυτό του.

Πως οργανώνεται η κίνηση μέσα
στο χαρτί, ποια είναι τα όρια κάθε
υλικού;

Μικρά κλαδάκια Ιτιάς και
αμπελιού προσφέρουν εδώ
και χρόνια ένα μοναδικό
υλικό σχεδίου, το κάρβουνο.
Μαζί με άλλα φυσικά στοιχεία
συνθέτουμε τα έργα μας

Μέσα από ένα πλήθος
αποφάσεων μπορεί
να δει κανείς όλα όσα
ξεδιπλώνονται μέσα από
τη **χειρονομία** και την
προσωπική έκφραση. Κάθε
κίνηση, κάθε χάραξη είναι
και μια μικρή απόφαση
επί του σχεδίου όπου
ρυθμικά εναλλάσσονται
αυτοσχεδιασμοί με το υλικό.

Οι πολλαπλές ενορχηστρώσεις των ίχνων και των ενεργημάτων της κίνησης των παιδιών σε σχέση με το υλικό πάνω στο χαρτί. Γράφω, σχεδιάζω, ζωγραφίζω. Μια σειρά από μικρές πράξεις.

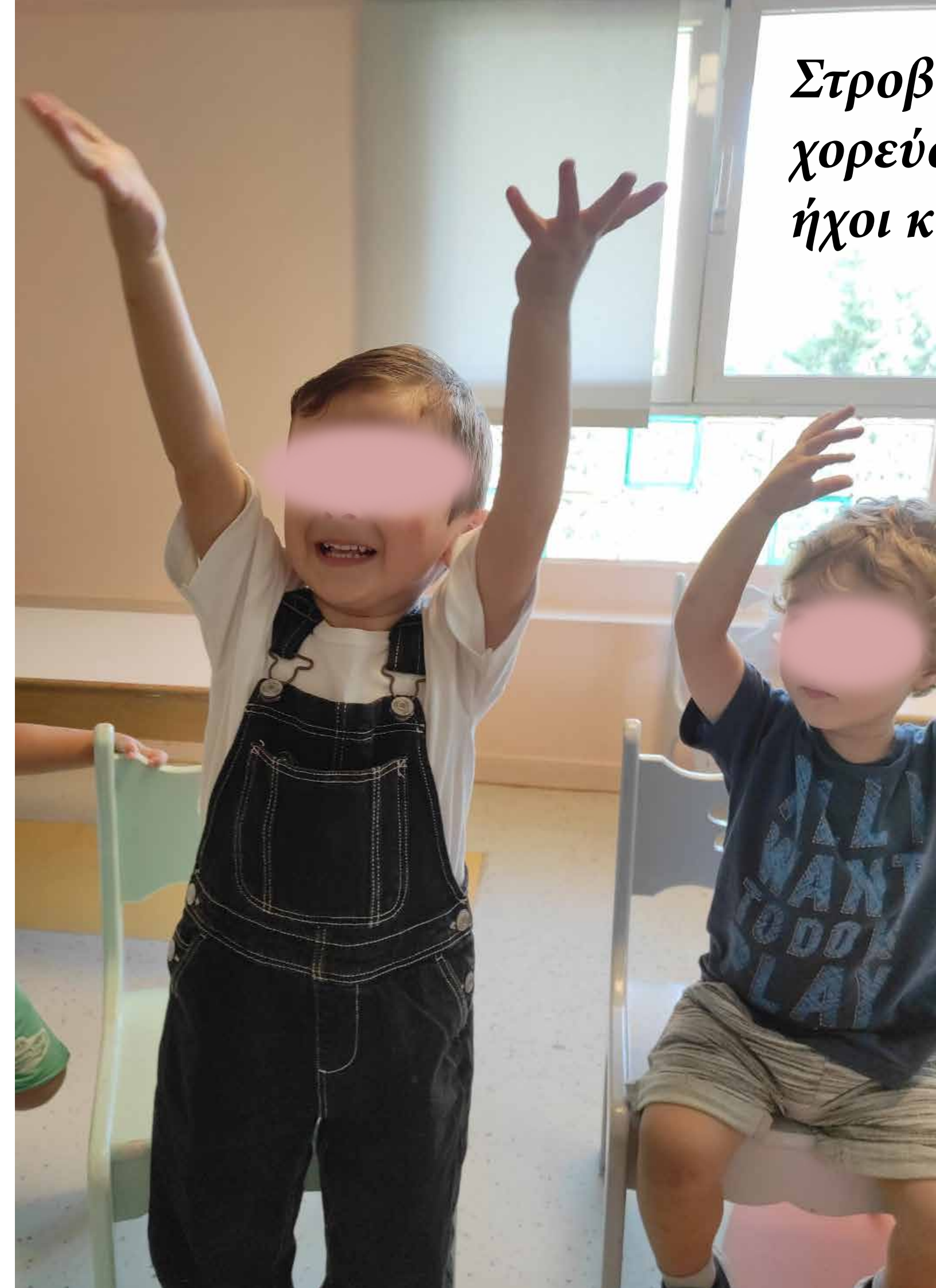

Ποιοι είναι οι ήχοι της φύσης, η βουή του αέρα, της θάλασσας το βουητό, της βροχής και της αστραπής. Μπορείς να τα αναγνωρίσεις;

Οι ήχοι, όπως και οι μυρωδιές μπορούν να μας δημιουργήσουν εικόνες και να μας συνδέσουν με τις μνήμες μας, μπορούν όμως και να δημιουργήσουν έναν πλούτο ερεθισμάτων ενισχύοντας την εμπειρία μας με τα φυσικά φαινόμενα και το ευρύτερο περιβάλλον που μας πλαισιώνει.

Στροβιλισμοί του αέρα, φύλλα που χορεύουν τον χορό του φθινοπώρου, ήχοι και μυρωδιές

Μέσα από ένα παιχνίδι μίμησης, τα παιδιά παρίσταναν δέντρα που τους φυσούσε ο άνεμος και στη συνέχεια φιλαράκια που ο άνεμος τα παρέσυρε στο έδαφος... Γίναμε μικρά μπουμπουκάκια που σιγά-σιγά σηκωνόμαστε από το έδαφος καθώς ανθίζουμε και γινόμαστε ολόκληρο λουλούδι.

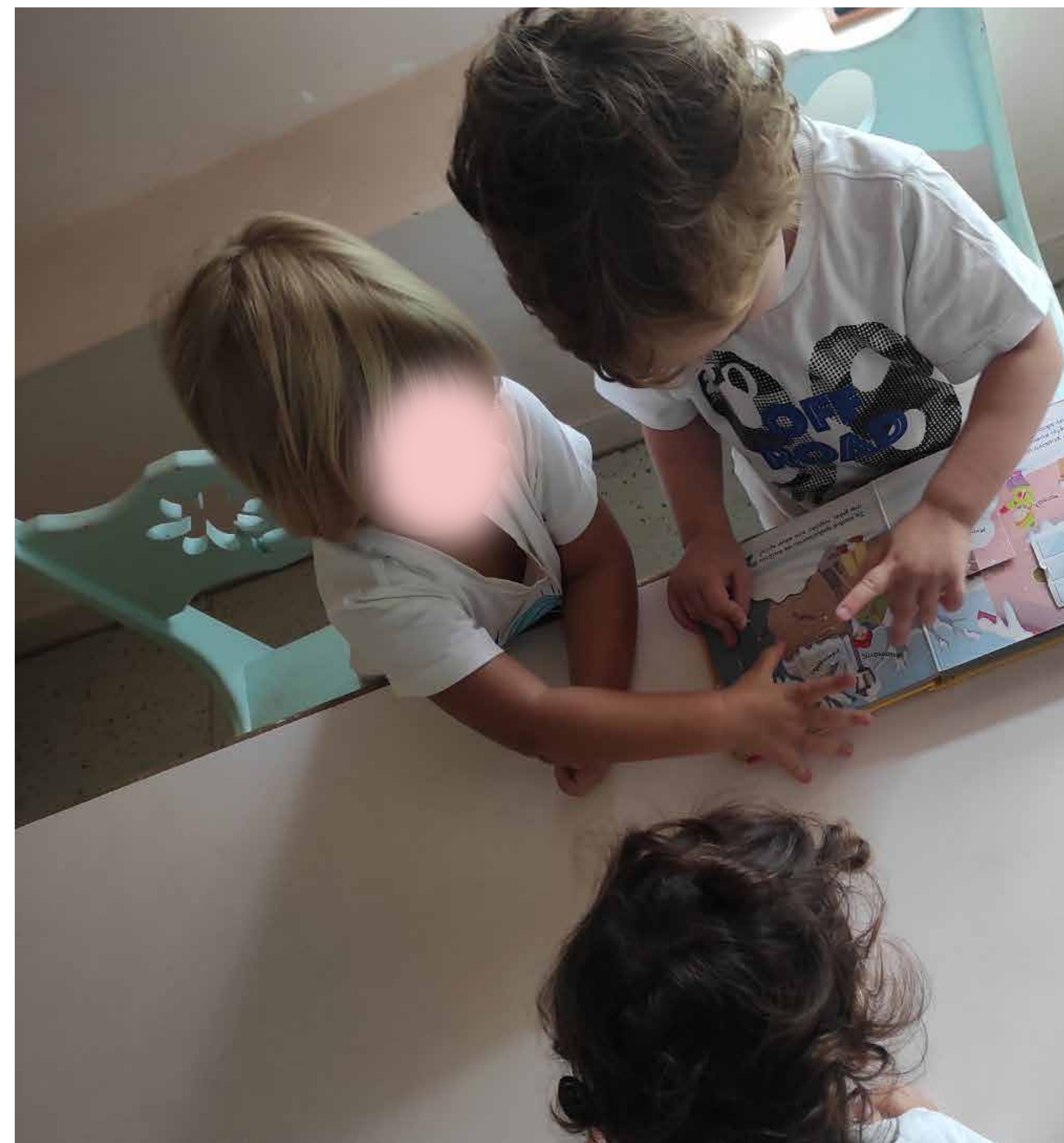
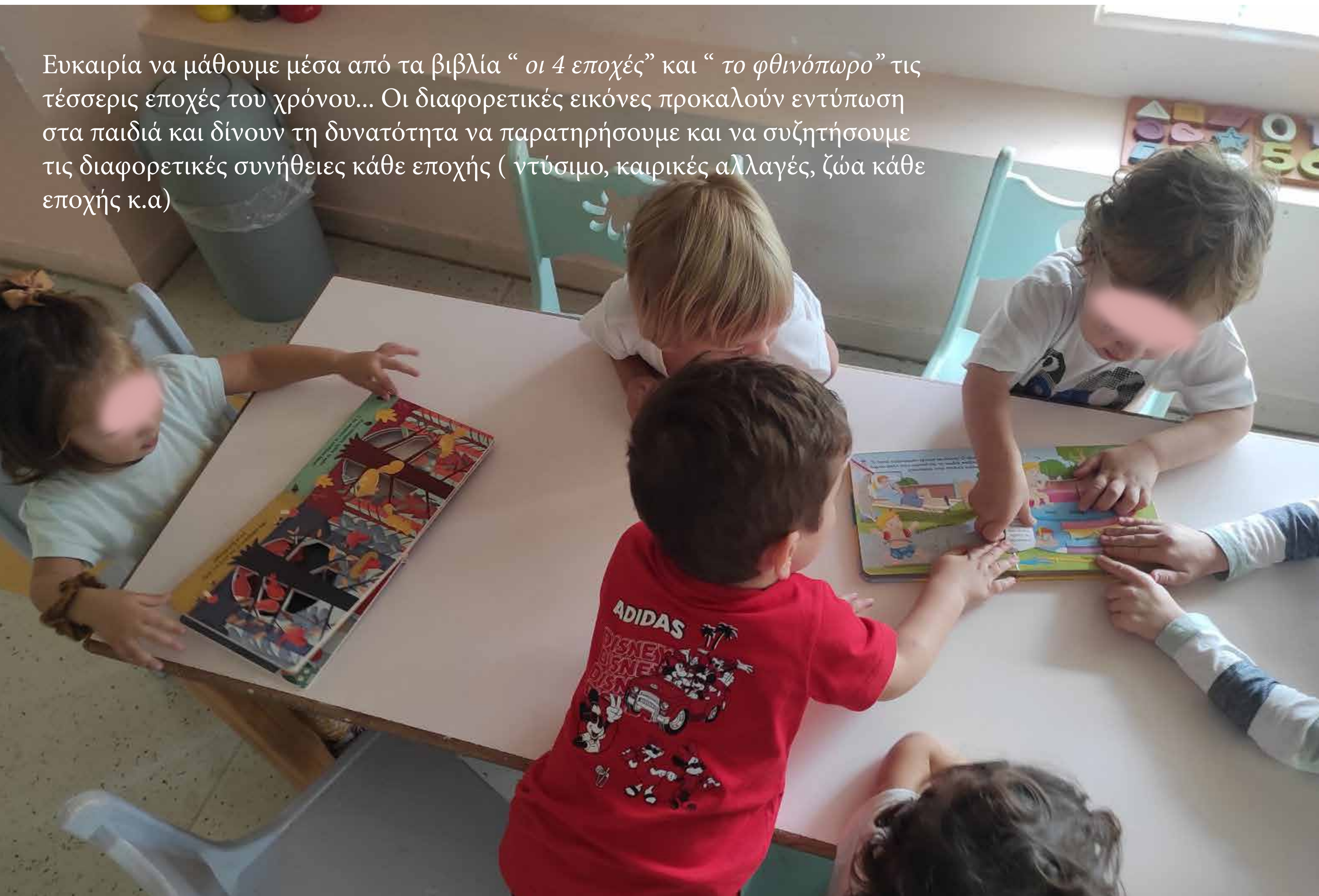
Μια κρυφή ματιά πώς περνάμε όταν με το σώμα μας, τη φαντασία, την κίνηση και την αφήγηση γινόμαστε και εμείς σταγόνες της βροχής...μα και ηλιαχτίδες και ζεστός ήλιος, όπως μας είπε η Μαρίλια.

Ελαφριές, ελαφριές σταγόνες που ξεκινάνε το ταξίδι τους, είπε η Εριφύλη.

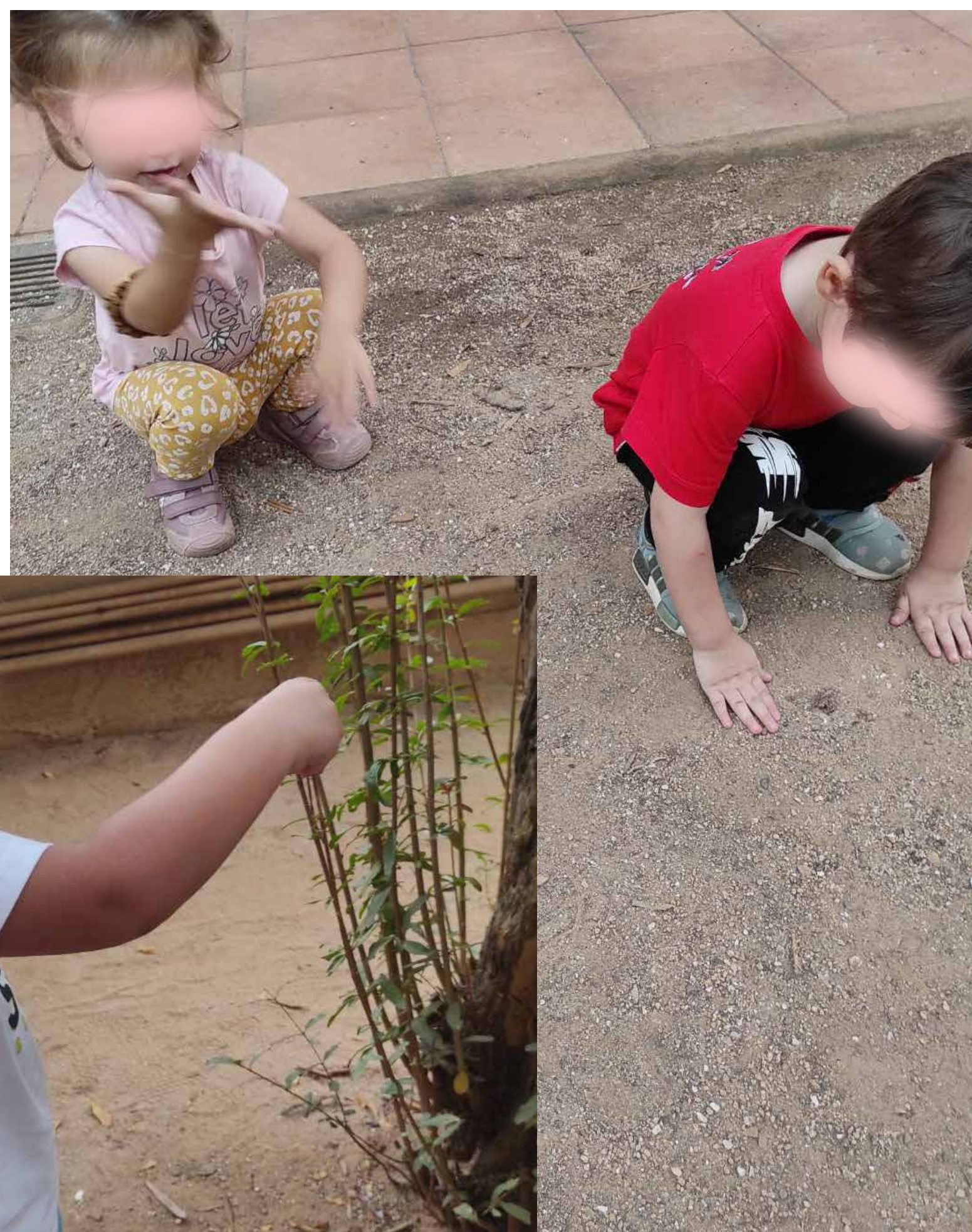

Ευκαιρία να μάθουμε μέσα από τα βιβλία “ οι 4 εποχές” και “ το φθινόπωρο” τις τέσσερις εποχές του χρόνου... Οι διαφορετικές εικόνες προκαλούν εντύπωση στα παιδιά και δίνουν τη δυνατότητα να παρατηρήσουμε και να συζητήσουμε τις διαφορετικές συνήθειες κάθε εποχής (ντύσιμο, καιρικές αλλαγές, ζώα κάθε εποχής κ.α)

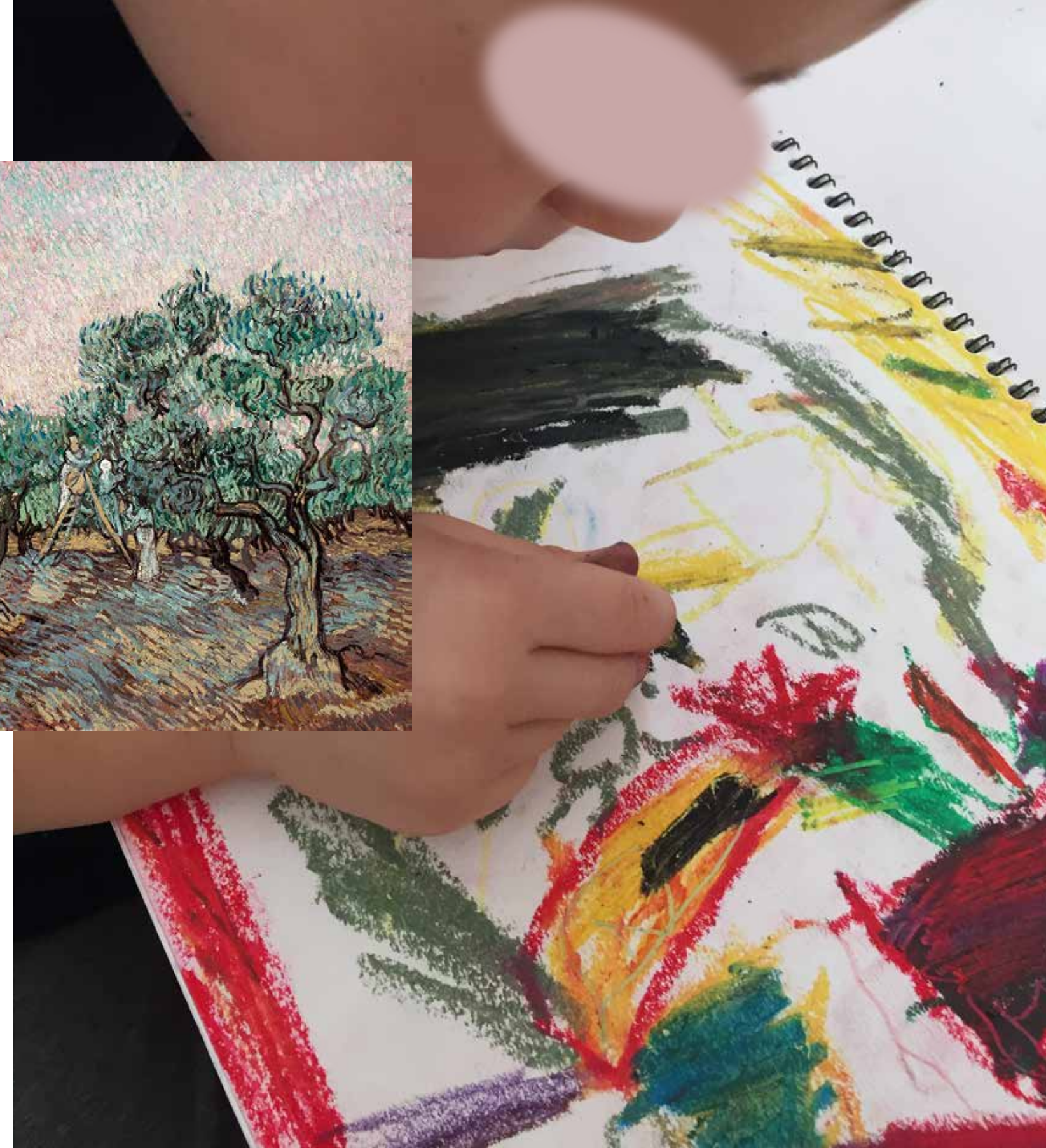

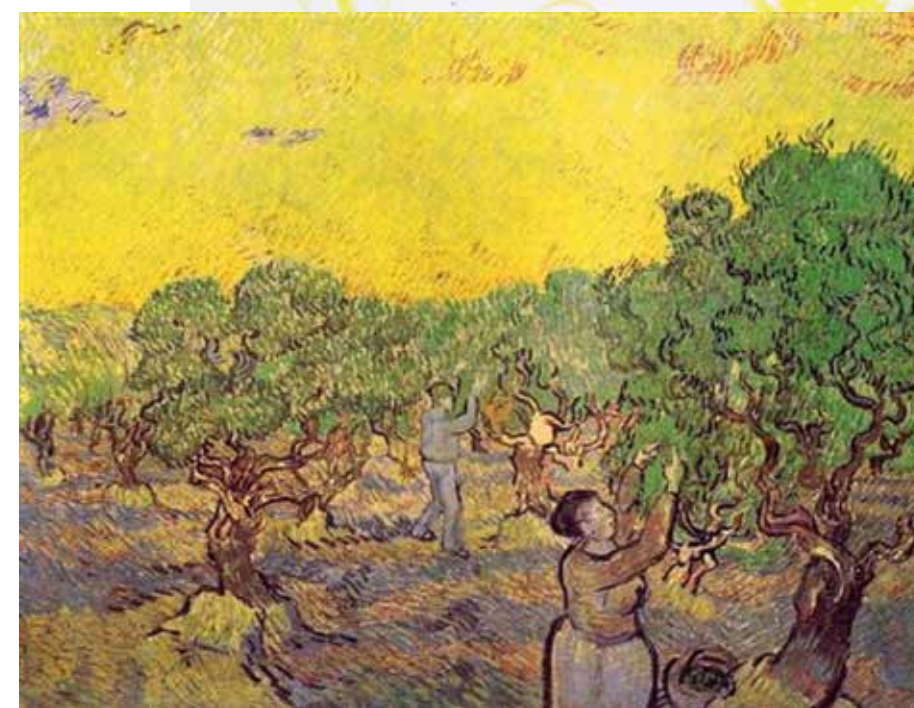

Και αφού τόσα είπαμε για τα δέντρα, τα φύλλα, και το φως της ημέρας... την σκοτεινιά και τις βροχές ήρθε η ώρα να παρατηρήσουμε έναν καλλιτέχνη που όλοι τον ξέρετε... Τον Βαν Χοχ, ο οποίος μελετούσε πολύ προσεκτικά τις χρωματικές διαφοροποιήσεις όλων των ζωγραφικών του μορφών, κατέβαζε το φως του ήλιου και του ουρανού πάνω στα δέντρα και στο γρασίδι, ενώ το πράσινο των δέντρων το έφερνε ψηλά στον ουρανό

Το μάζωμα της ελιάς μέσα από την τέχνη

*Το χρυσό φως του ήλιου λούζει
όλη τη ζωγραφιά*

Αν κοιτάξετε προσεκτικά θα δείτε τις αποφάσεις πίσω από τους χρωματισμούς... Μικρές κηλίδες φωτός, γραμμές που κυκλώνουν και αναπαριστούν, ορμητικές κινήσεις γεμίσματος. Μπορούμε να φανταστούμε τι έκανε εντύπωση στον μικρό μας φίλο.

Νιώσαμε την υφή του κορμού της, τις διαφορές στο πάχος των κλαδιών της, είδαμε τους μικρούς και μεγάλους κόμπους της και παρατηρήσαμε μέσα από τις φυλλωσιές της τον δικό μας ουρανό που εκείνη την ημέρα ήταν γκριζωπός και κάπου, κάπου βλέπαμε και λίγο μπλε, όπως είπε ο Αντρέας, κοιτάζοντας έξω από το παράθυρο... Με λίγο λευκό και γκριζό. Μέχρι να μπούμε πάλι μέσα το φως του ήλιου είχε ξεμυθήσει και το είδαμε να πέφτει εκεί ανάμεσα από το πάτωμα, πέρα στα τραπέζια, λίγο στον τοίχο και στις καρέκλες.

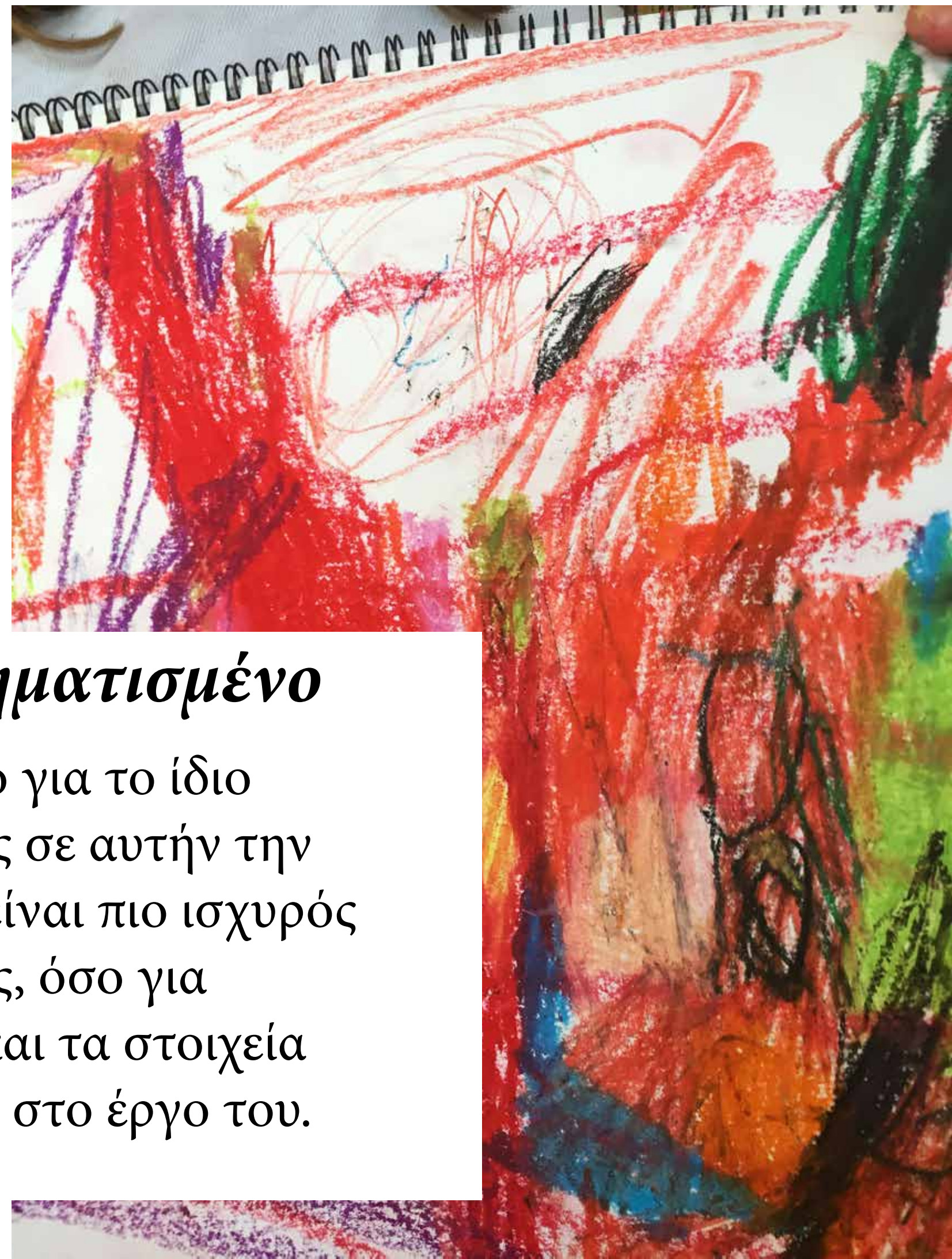
Με αφορμή τις τελευταίες μέρες, μια περίοδος αφιερωμένη στην ελιά και στο μάζεμα των καρπών της, βρήκαμε την ευκαιρία και μεις να βγούμε έξω στον κήπο και να παρατηρήσουμε από κοντά το υπέροχο σχέδιο της ελιάς, που όμοιό της δέντρο δεν υπάρχει.

Έτσι και εμείς παρατηρώντας τους πίνακες του Βαν Χοχ, ήταν μια καλή ευκαιρία να παρατηρήσουμε τις διαφορετικές πινελιές και να μαντέψουμε από που εμπνέεται ο καλλιτέχνης για αυτόν τον χρωματικό πλούτο.

Από το άμορφο στο σχηματισμένο

Οι παρατηρήσεις μας δεν ήταν τόσο για το ίδιο το δέντρο της ελιάς, έτσι και αλλιώς σε αυτήν την ηλικία ο εκφραστικός χαρακτήρας είναι πιο ισχυρός από τον βαθμό της αναπαράστασης, όσο για εκείνες τις εκφραστικές ποιότητες και τα στοιχεία που επιλέγει το κάθε παιδί να βάλει στο έργο του.

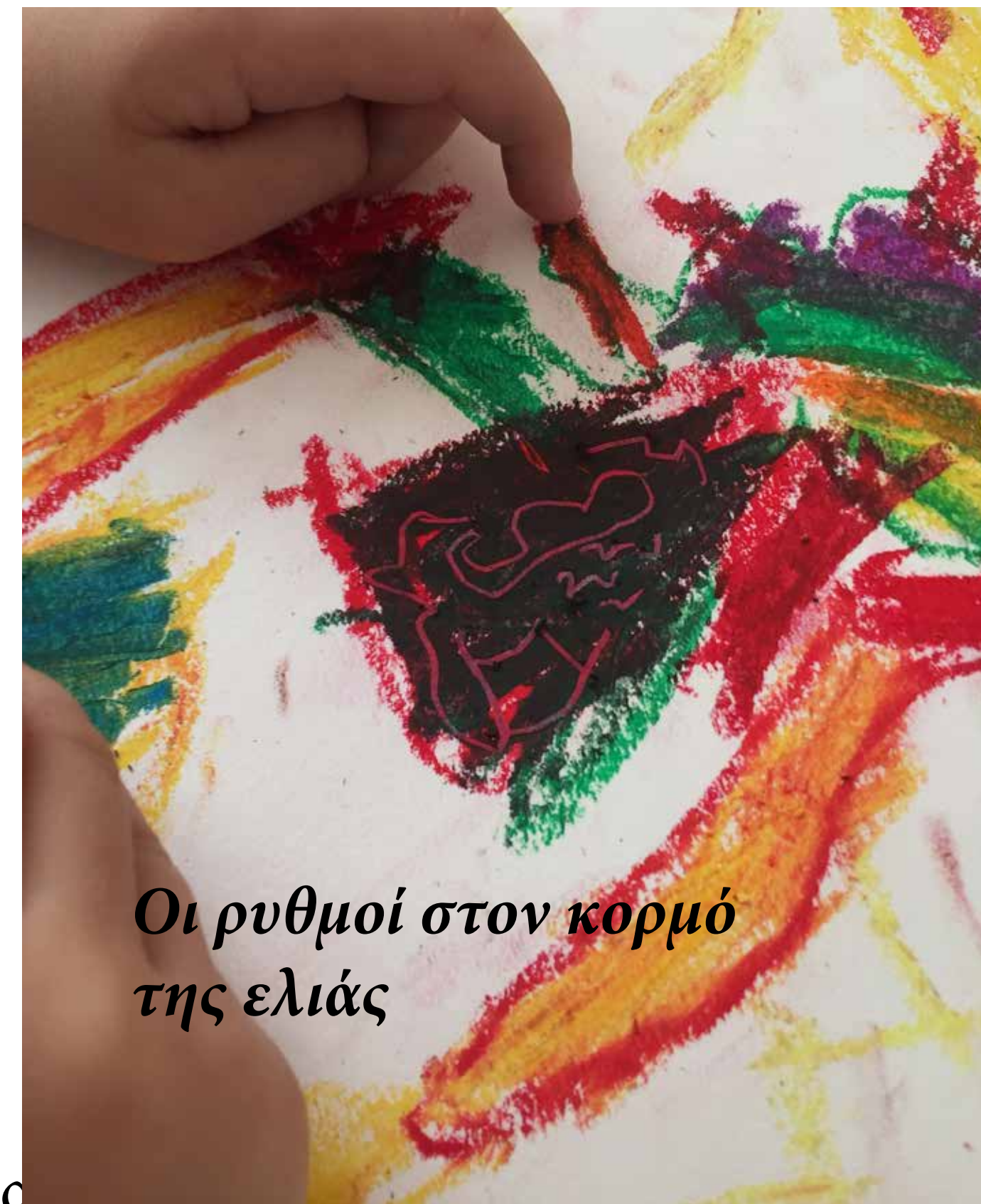
Το μπλε του ουρανού κρύφτηκε μέσα στις φυλλωσιές του δέντρου, το φως του ήλιου πλημμύρισε τις ζωγραφιές μας και η εξερεύνηση του υλικού μας έφερε μπροστά λογιών, λογιών γραφές.

Με ιδιαίτερη προσήλωση τα
παιδιά αφιέρωσαν χρόνο και
προσοχή στα έργα τους.

*Οι ρυθμοί στον κορμό
της ελιάς*

Από τα έργα της φύσης στο ανθρωπογενές περιβάλλον

Που μένουμε παιδιά;; στο σπίτι μας

Με την βοήθεια του Google Earth είδαμε ηπείρους, χώρες, την Ελλάδα, την γειτονιά μας... Είδαμε πως φαίνονται από ψηλά και μακριά τα οργανωμένα έργα των ανθρώπων, οι πόλεις και πώς φαίνονται τα σημεία που η φύση δεσπόζει ελεύθερα.

Κ αν θέλουμε κάποιος να έρθει στο σπίτι μας πως θα τα καταφέρει;;

Γλυφάδα, Ηλιούπολη, Άλιμο ειπαν

Θα τον πάρουμε τηλέφωνο κ θα του λέμε ευθεία, στρύψε κ θα το βρει..

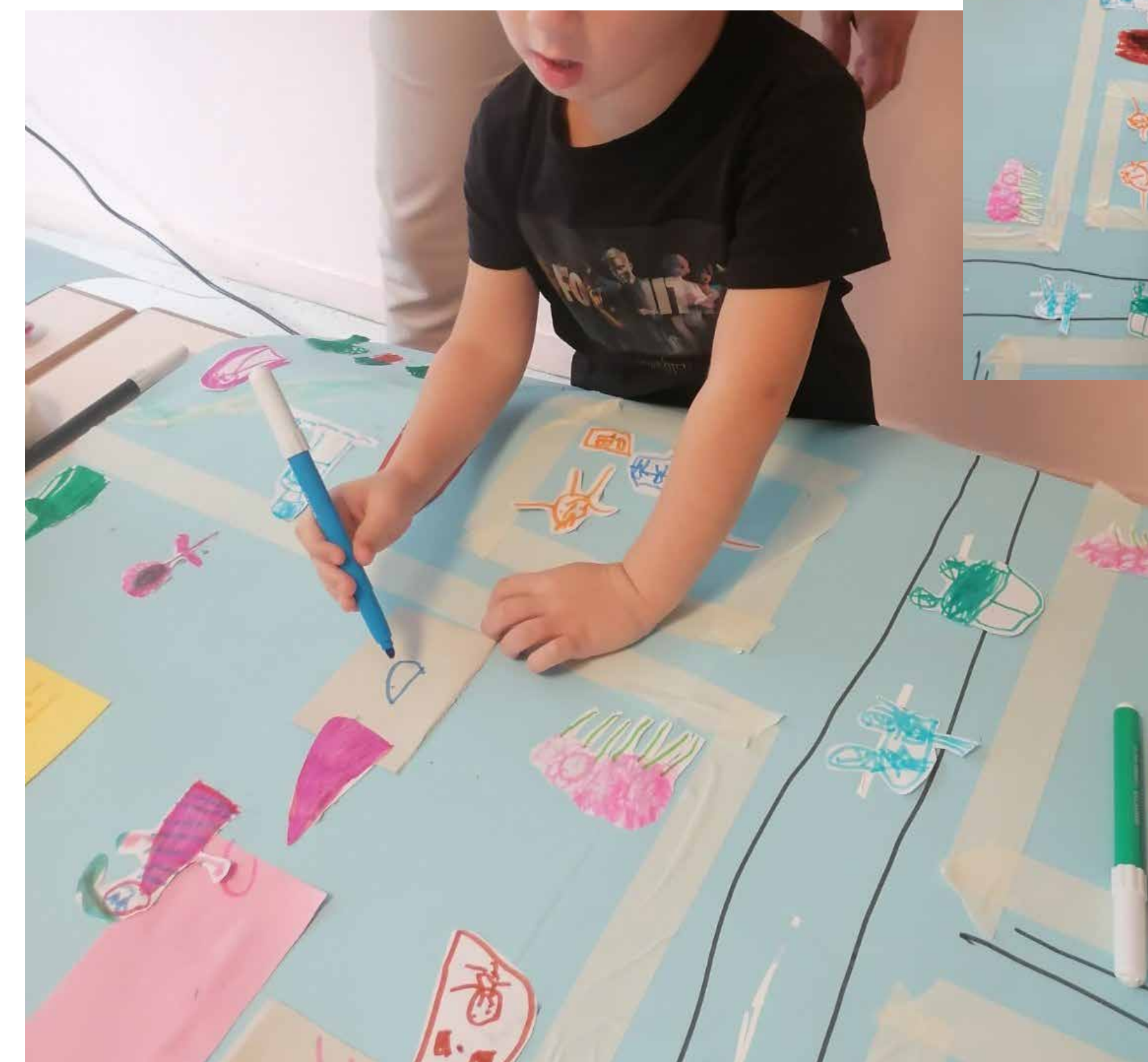
Οι πόλεις μας από ψηλά φαίνονται μικρά,
μικρά σχήματα. Ορθογώνια και τετράγωνα
που ανάμεσά τους έχει λίγο πράσινο. Πως θα
φτιάχναμε εμείς την δική μας πόλη;

Έχει λίγο πράσινο γύρω από το
σχολείο μας

Παρατηρήσαμε τους δρόμους και
τα οικοδομικά τετράγωνα

Τι ωραία που έγινε η πόλη μας

Όλα τα παιδιά στο τέλος χειροκρότησαν
αυθόρμητα, όταν είδαν πόσο όμορφη έγινε
η πόλη μας

Φτιάξαμε την
δική μας πόλη
ζωγραφίζοντας
σπίτια, παιδική
χαρά, ποτάμια,
ανθρώπους

